

SOCIETAS PRIVATA EUROPAEA

LUKÁŠ KVOKAČKA

Právnická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave, Slovensko

Abstrakt v rodném jazyce

V júni 2008 Komisia uverejnila návrh nariadenia o stanovách európskej súkromnej spoločnosti (Societas Privata Europaea). Príspevok sa zaoberá navrhovanou právnou úpravou nadnárodnej právnej formy a hodnotí navrhované právne riešenia vo svetle prebiehajúcich diskusií a zmien v európskom práve obchodných spoločností. V závere príspevok hodnotí šance navrhovanej právnej formy stať sa úspešným a využívaným nástrojom (cezhraničného) podnikania.

Klíčová slova v rodném jazyce

Európska súkromná spoločnosť, nadnárodné právne formy, cezhraničné podnikanie.

Abstract

On 25 June 2008 the European Commission presented draft of EU regulation on the European Private Company. The contribution addresses the draft of proposed trans-national legal form and assesses its legal solutions in perspective of on-going discussions and reforms of European Company Law. To conclude, the contribution evaluates the proposed trans-national company form's chances to become successful tool of (cross-border) business.

Key words

European Private Company, trans - national legal forms, cross-border business.

1. ÚVOD

V júni 2008 Komisia predstavila návrh nariadenia o stanovách európskej súkromnej spoločnosti (ďalej ako návrh)¹. Cieľom je prijať nadnárodnú právnu formu, ktorá by požiadavky malých a stredných podnikateľov spĺňala viac ako európska spoločnosť alebo iné nadnárodné právne formy.

1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ

S ideou európskej súkromnej spoločnosti (ďalej ako SPE) začalo v 70-tych rokoch 20. storočia pracovať oddelenie právneho výskumu obchodnej a priemyselnej komory v Paríži (Centre de recherche sur le droit des affaires – ďalej ako CREDA). To v roku 1973 vydalo štúdiu „Pour une S.A.R.L. Européenne“, ako výsledok prieskumov potrieb nemeckých a francúzskych podnikateľov. Až začiatkom 90-tych rokov však projekt v spolupráci s Inštitútom nemeckého a európskeho obchodného a hospodárskeho práva v Heidelbergu

---

¹ Príspevok v stručnosti približuje predchádzajúci vývoj, diskusiu, ako aj dohodnuté riešenia v návrhu nariadenia o stanovách európskej súkromnej spoločnosti. V prípadoch, kedy by použitie budúceho času alebo podmienovacieho spôsobu vyjadrujúceho štádium návrhu šlo na úkor zrozumiteľnosti textu sme od ich použitia upustili. Keďže je návrh dostupný len v troch jazykových verziách, potrebný bol preklad pojmov do slovenského jazyka. Pri ňom sme sa snažili pridržiavať pojmov zavedených v slovenských prekladoch nariadenia o stanovách európskej spoločnosti a nariadenia o stanovách európskeho družstva, v iných prípadoch pojmoslovie používaného Obchodným zákonníkom. Návrh nariadenia v anglickej, nemeckej a francúzskej verzii je dostupný na http://ec.europa.eu/internal_market/company/epc/index_en.htm

pokračoval. Cieľom bola podpora malých a stredných podnikateľov a snaha poskytnúť im jednotnú právnu formu vo všetkých členských štátoch. Výsledky tejto pracovnej skupiny v podobe základných princípov európskej súkromnej spoločnosti v roku 1997 vydala Komisia pod názvom „Propositions pour une société fermée européenne“. Následne bol v spolupráci s francúzskym zväzom zamestnávateľov (ďalej jako CNPF) pripravený návrh nariadenia o európskej súkromnej spoločnosti.²

Projekt v tom čase nebol pre Komisiu prioritný a aj správa skupiny expertov odporučila zaoberať sa ním až v strednodobom horizonte po tom, čo bude prijatá desiatka smernica a vykoná sa štúdia uskutočniteľnosti zámeru.³ V odpovedi na túto správu Komisia v tzv. Akčnom pláne určila štúdiu uskutočniteľnosti SPE za krátkodobý cieľ⁴ a jej výsledky publikovala v roku 2005. Tie spolu s následnými diskusiami potvrdili záujem malých a stredných podnikateľov o takúto právnu formu. Tiež Európsky Parlament podal Komisii správu s odporúčaniami vo vzťahu k SPE⁵ a v roku 2007 prebehli ďalšie konzultácie a prieskumy na tému SPE. V marci 2008 bola na prediskutovanie názorov na úpravu SPE usporiadaná konferencia v Bruseli⁶, na ktorej prezentované názory a pripomienky boli zohľadnené v návrhu publikovanom v júni 2008.

2. NÁVRH NARIADENIA

2.1 CHARAKTERISTIKA NÁVRHU NARIADENIA

Predstavený návrh obsahuje vysvetľujúce memorandum k návrhu nariadenia (ďalej ako memorandum), preambulu k návrhu, text navrhovaného nariadenia a 2 prílohy. Memorandum má dve časti, v prvej približuje proces tvorby a odsúhlasenia textu návrhu ako aj dôvody, ktoré iniciovali a odôvodňujú snahu o zavedenie SPE. V druhej časti sa memorandum zaoberá jednotlivými časťami nariadenia, ku ktorým poskytuje krátke vysvetlenia. Preambula návrhu obsahuje 19 bodov. Nariadenie je rozdelené do 9 častí, ktoré spolu obsahujú 48 článkov. V prílohe č. 1 návrhu sú vymenované oblasti, ktoré má upraviť spoločenská zmluva⁷ SPE, prílohu č. 2 tvorí vzor formulára, ktorým majú byť informácie vo vzťahu k presunu registrovaného sídla SPE poskytnuté Úradnému vestníku Európskej únie.

---

² Deutsch, S.: Die Europäische Privatgesellschaft am Weg zur supranationalem Rechtsform, Wirtschaftsuniversität Wien, Diplomarbeit, 2008, s. 25, 26.

³ Report of High Level Group of Company Law Experts on a modern regulatory framework for company law, s. 121 a s. 126 Správa je dostupná na: http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/modern/report_en.pdf.

⁴ Porov.: Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, Modernising Company Law and Enhancing Corporate Governance in the European Union - A Plan to Move Forward, COM (2003) 284 final.

Dostupný na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0284:FIN:EN:PDF>.

⁵ Dostupná na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A6-2006-0434+0+DOC+PDF+V0//EN&language=EN>.

⁶ Konferencia dostupná na http://ec.europa.eu/internal_market/company/epc/conference_en.htm.

⁷ Zakladajúci dokument sa v anglickom origináli na rozdiel od SE a SCE nenazýva "Statutes" ale "Articles of Association". Keďže sa na SPE má podporne vzťahovať právo členských štátov aplikovateľné na právne formy súkromných spoločností s ručením obmedzeným, v súlade s Obchodným zákonníkom budeme na označenie zakladajúceho dokumentu SPE pre účely tohto príspevku používať označenie „spoločenská zmluva“.

Z návrhu je zrejmé, že SPE sa navrhuje zaviesť nariadením. Napriek tomu, že sa objavil i názor o relatívnej rigidite nariadenia⁸, snaha tvorcov, aby mala SPE v členských štátoch rovnaký právny základ, viedla k použitiu nariadenia ako nástroja zavedenia SPE.⁹ Právnym základom nariadenia je článok 308 ZES, ktorý v prípade, že zmluva neposkytuje potrebné právomoci a na dosiahnutie niektorého z cieľov Spoločenstva v činnosti spoločného trhu je potrebný akt Spoločenstva, umožňuje Rade prijať *jednomyselným rozhodnutím* vhodné opatrenia na návrh komisie a po konzultácii so zhromaždením.¹⁰

Úvod navrhovaného nariadenia tvorí preambula. Tá približuje súčasnú situáciu cezhraničného podnikania a problémov s ním spojených. K nim patrí predovšetkým potreba detailne sa zoznamovať s právnymi predpismi členských štátov pôsobenia. Tento problém pritom nebude vyriešený ani v prípade ďalšieho postupu harmonizácie obchodno-právnych noriem členských štátov.¹¹ Existujúca nadnárodná obchodná spoločnosť, európska spoločnosť (ďalej ako SE) je z dôvodu požadovaného vysokého základného imania a zložitej právnej úpravy využívaná skôr veľkými spoločnosťami.¹² Naopak, európske zoskupenie hospodárskych záujmov nespĺňa požiadavky podnikateľov najmä pre svoj pomocný charakter a obmedzenia činnosti s ním spojeným.¹³ Ostatné nadnárodné právne formy – európske družstvo (ďalej ako SCE) a európske zoskupenie územnej spolupráce (ďalej ako EZÚS) – v žiadnom prípade nemožno považovať za obchodné spoločnosti. Pri zaistení právnej istoty spoločníkov, veriteľov, zamestnancov a tretích strán sa má právna forma určená malým a stredným podnikateľom vyznačovať flexibilitou a veľkým priestorom ponechaným na dohodu spoločníkov s čo možno najmenšími rozdielmi v právnej úprave medzi jednotlivými členskými štátmi.¹⁴ V snahe vyhnúť sa odlišnostiam pri úprave má byť preto čo možno najviac záležitostí upravených nariadením o SPE a to buď priamo alebo odkazom na spoločenskú zmluvu konkrétnej SPE. V prílohe č. 1 návrhu je z tohto dôvodu uvedený výpočet otázok, ktoré musí spoločenská zmluva SPE upravovať. Národné právo bude aplikovateľné v prípadoch, kedy tak predpokladá nariadenie a v oblastiach, ktoré nariadenie nereguluje.¹⁵ Flexibilitu SPE má

---

⁸ Názor prezentoval prof. Harm-Jan de Kluiver na konferencii o Európskej súkromnej spoločnosti konanej dňa 10. marca 2008 v Bruseli. Záznam konferencie je v jednotlivých paneloch možné sledovať na: <http://webstream.ec.europa.eu/scic/markt/080310/day1en-2.wmv> Zhrnutie základných bodov príspevku dostupné na: http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/epc/presentations/dekluiver_en.pdf.

⁹ Právnym základom nariadenia je článok 308 ZES, ktorý v prípade, že zmluva neposkytuje potrebné právomoci a na dosiahnutie niektorého z cieľov Spoločenstva v činnosti spoločného trhu je potrebný akt Spoločenstva, umožňuje Rade prijať *jednomyselným rozhodnutím* vhodné opatrenia na návrh komisie a po konzultácii so zhromaždením. Tento článok je vyjadrením teórie implicitných právomocí a bol využitý pri tvorbe všetkých nadnárodných právnych foriem. Porov.: Preambulu návrhu, De Búrca, G. a kol.: *EU Law, Text, Cases and Materials*, Oxford University Press, 3. vydanie, Oxford 2003, s. 125.

¹⁰ Tento článok je vyjadrením teórie implicitných právomocí a bol využitý pri tvorbe všetkých nadnárodných právnych foriem. Porov.: De Búrca, G. a kol.: *EU Law, Text, Cases and Materials*, Oxford University Press, 3. vydanie, Oxford 2003, s. 125.

¹¹ Porov. bod 1 preambuly návrhu.

¹² Porov. bod 2 preambuly návrhu.

¹³ Nariadenie Rady č. 2137/ 85 o európskom zoskupení hospodárskych záujmov.

¹⁴ Porov. bod 3 preambuly návrhu.

¹⁵ Ide najmä o oblasť daní, konkurzu a pracovného práva.

podporiť možnosť mať ústredie a registrované sídlo v rôznych členských štátoch, ako aj inštitút premiestnenia registrovaného sídla spoločnosti do iného členského štátu.¹⁶

Za pramene právnej úpravy určuje článok 4 návrhu nariadenie o SPE a jej spoločenskú zmluvu. Neupravené otázky sa majú riadiť predpismi členského štátu vzťahujúcimi sa na súkromné spoločnosti s ručením obmedzeným, vrátane predpisov, ktorými bolo implementované európske právo. Vo vzťahu k pobočkám SPE článok 13 návrhu určuje, že sa na nich vzťahuje právo členského štátu, v ktorom sa nachádzajú.

V článku 2 návrhu sú definované pojmy vzťahujúce sa k akcionárom, rozdeleniu zisku, orgánom SPE ako aj postaveniu členských štátov v procese presunu registrovaného sídla spoločnosti. Následne v článku 3 definuje základné vlastnosti SPE ako súkromnej spoločnosti s obmedzeným ručením, keď zakotvuje, že má byť právnickou osobou s imaním rozdeleným na obchodné podiely¹⁷, ktoré nebudú verejne ponúkané¹⁸ a obchodované a ktorej spoločníci budú ručiť len vo výške, ku ktorej sa zaviazali. Článok sa tiež zaoberá vytvorením SPE, keď navrhuje, aby SPE mohla byť vytvorená jednou alebo viacerými fyzickými osobami alebo právnymi entitami¹⁹.

2.2 VYTVORENIE SPE

Spôsoby vytvorenia SPE predstavuje druhá kapitola návrhu. Okrem spôsobov používaných i pri ostatných nadnárodných právnych formách, akými sú založenie zlúčením alebo splynutím a transformácia existujúcej obchodnej spoločnosti, návrh uvádza i možnosť vytvorenia SPE rozdelením existujúcej spoločnosti ako aj jej vytvorením podľa nariadenia.²⁰ Zmenou voči ostatným nadnárodným právnym formám je práve vytvorenie podľa nariadenia o SPE, ktoré umožňuje vytvoriť SPE ex nihilo.²¹ V každom prípade musí obchodné meno zakladanej európskej súkromnej spoločnosti obsahovať označenie právnej formy – skratku SPE, ktorú podľa návrhu budú môcť používať len európske súkromné spoločnosti.²² Na rozdiel od ostatných nadnárodných právnych foriem nie je pri vytváraní SPE požadovaný cezhraničný element.²³ Toto riešenie bolo zamýšľané a možno ho vnímať ako nástroj

---

¹⁶ Porov. bod 4 preambuly návrhu.

¹⁷ Príspevok používa pojem obchodný podiel na preklad pojmu „share“.

¹⁸ Pojem „verejne ponúkané“ je definovaný v čl. 3 ods. 2 návrhu.

¹⁹ Za právne entity sú považované entity v zmysle článku 48 ZES, európska spoločnosť, európske družstvo, európske zoskupenie hospodárskych záujmov a európska súkromná spoločnosť. Porov.: čl. 4 návrhu.

²⁰ Porov.: čl. 5 návrhu.

²¹ Porov.: bod 7 preambuly návrhu.

²² Po tom, čo nastal odklon pri zavádzaní európskeho zoskupenia územnej spolupráce, pri ktorom sa skratka označujúca právnu formu prekladá do jednotlivých národných jazykov, možno ako pozitívum hodnotiť návrat k používaniu skratky latinského prekladu názvu právnej formy. Vytvára sa tak identické označenie vo všetkých členských štátoch a tým i posiluje povedomie o danej nadnárodnej právnej forme.

V tomto článku je možné očakávať i úpravy, keďže, na rozdiel od nariadenia o SE a nariadenia o SCE, neobsahuje ustanovenie o nevyžadovaní zmeny obchodného mena v prípade entít, ktorých názov alebo obchodné meno skratku SPE obsahovali už pred prípadným nadobudnutím účinnosti nariadenia o SPE. Porov.: čl. 6 návrhu, Čl. 10 nariadenia Rady č. 1435/2003 o stanovách európskeho družstva (ďalej ako nariadenie o SCE), Čl. 11 nariadenia o Rady č. 2157/2001 o stanovách európskej spoločnosti (ďalej ako nariadenie o SE).

²³ Porov.: čl. 36 návrhu.

priblíženia právnej formy širšiemu kruhu potenciálnych užívateľov najmä z radov malých a stredných podnikateľov. Dôvodom uvádzaným i v memorande je skutočnosť, že podnikanie je poväčšine zakladané na lokálnej úrovni pred samotnou „expanziou do iných krajín“. Len čiastočne sa možno stotožniť s argumentom memoranda, že by kontrola plnenia požiadavky cezhraničného elementu pre štáty znamenala neprimeranú záťaž. Tak by tomu bolo len v prípade stanovenia určitých typov takejto požiadavky²⁴. Ak by však, podobne ako pri SE a SCE, bolo kritériom bydlisko alebo registrované sídlo zakladajúcich spoločníkov, v porovnaní s doterajším, už zavedeným systémom, by nešlo o významnú zmenu v miere zaťaženia členských štátov a tento argument preto možno do určitej miery považovať za účelový. Absencia požiadavky cezhraničného elementu spôsobí, že bude možné vytvoriť SPE, ktorej jediným spojivom s komunitárnou úrovňou bude jej úmysel v určitom okamihu ju dosiahnuť. Možno preto očakávať, že i v priebehu legislatívneho procesu bude prebiehať diskusia o naplnení zásady subsidiarity európskeho práva.²⁵

Spoločenskú zmluvu, ktorá má podľa článku 8 návrhu upravovať aspoň otázky vymedzené v prílohe č. 1 návrhu²⁶, majú podpisovať všetci zakladajúci spoločníci SPE. Podobne ako pri ostatných obchodných spoločnostiach má byť proces vzniku SPE ukončený zápisom do príslušného registra členského štátu, ktorým SPE získa právnu subjektivitu.²⁷ Návrh sa snaží aj o reguláciu formálnych povinností spojených s procesom založenia a vzniku SPE tým, že v čl. 10 ods. 2 návrhu uvádza výpočet údajov, ktoré môže členský štát požadovať. Na požiadavku, aby bol členský štát povinný prijať zakladajúce dokumenty v anglickom jazyku návrh reaguje tým, že voľbu jazyka ponecháva na právo členských štátov. Naopak, návrh ustanovuje, že podať návrh na zápis SPE do príslušného registra musí byť možné aj elektronicky.²⁸

Výšku požadovaného základného imania návrh stanovuje na 1 euro. Splatené môžu byť peňažným alebo nepeňažným vkladom. Zodpovednosť spoločníkov za ich vklady sa riadi právnymi predpismi členského štátu registrovaného sídla SPE.²⁹ Na ochranu veriteľov SPE používa iné nástroje než základné imanie, ktorého výška bola znížená s cieľom sprístupniť SPE širšiemu okruhu potenciálnych zakladateľov.³⁰ SPE totiž môže spoločníkom vyplatiť ich podiely na zisku len za podmienky, že aj po ich výplate aktíva spoločnosti pokryjú jej záväzky. Spoločenská zmluva môže tiež od riadiaceho orgánu požadovať vydanie potvrdenia o platobnej schopnosti. To potvrdí, že pri štandardnom podnikateľskom vývoji SPE bude schopná splatiť všetky záväzky, ktoré sa stanú splatnými v priebehu roka od rozdelenia zisku.

---

²⁴ Obtiažne by cezhraničný element bolo sledovať napr. pri jeho stanovení na základe štruktúry spoločníkov, miesta vykonávania činnosti či objemov vykonávaných obchodov alebo miesta hlavnej správy spoločností zakladajúcich SPE.

²⁵ Ako odpoveď na otázky subsidiarity a proporcionality v štvrtej časti memoranda návrh poukazuje na zámer ponúknuť jednotnú právnu formu nástroja umožňujúceho prienik na spoločný trh ako alternatívu k národným právnym formám a skutočnosť, že takúto právnu formu nie je možné ponúknuť bez krokov na komunitárnej úrovni. Porov.: memorandum k návrhu, 4. časť.

²⁶ Príloha obsahuje 44 bodov z oblasti vytvorenia SPE, jej obchodných podielov, základného imania a vnútornej štruktúry, ktoré majú byť upravené v spoločenskej zmluve.

²⁷ Porov.: čl. 9 návrhu.

²⁸ Porov.: 2. kapitola memoranda a čl. 10 návrhu.

²⁹ Porov.: čl. 20 návrhu.

³⁰ Porov.: bod 11 preambuly návrhu a čl. 21 a čl. 22 návrhu.

V prípade, že spoločník pri rozdelení zisku vedel o budúcej „neštandardnej“ situácii, SPE je oprávnená od neho požadovať vrátenie vyplateného podielu.

Návrh reguluje aj proces zníženia základného imania, pri ktorom platí právny režim obdobný ako pri výplate podielov na zisku ako aj otázky publicity a zodpovednosti SPE za konanie v mene spoločnosti pred jej vznikom.³¹

Výrazný posun nastal v oblasti vzťahu registrovaného sídla a ústredia SPE. Zatiaľ čo pri SE a SCE musia byť v jednom členskom štáte a ten môže rozhodnúť, že i na jednom mieste, SPE by mala disponovať slobodou ich umiestnenia v rozličných členských štátoch.³² Za zmenou postoja možno vidieť vplyv rozhodnutí Európskeho súdneho dvora.³³ Ostáva dúfať, že v rámci novelizačných mechanizmov v nariadení o SE a nariadení o SCE³⁴ budú podobné ustanovenia zavedené i v týchto predpisoch.

2.3 OBCHODNÉ PODIELY SPE

Základné imanie SPE má byť rozdelené na obchodné podiely, ktoré možno rozdeliť do tried s rovnakými právami a povinnosťami. Obsah týchto práv a povinností môže zmeniť len súhlas 2/3 väčšiny spoločníkov disponujúcich daným druhom obchodného podielu. Cieľom tohto opatrenia je poskytnúť spoločníkom možnosť reagovať na rôznu mieru osobnej a finančnej účasti na SPE.³⁵ Zoznam spoločníkov v súlade s čl. 15 návrhu je povinný viesť riadiaci orgán. V článkoch 16, 17 a 18 návrhu je následne upravený transfer obchodných podielov, vylúčenie spoločníka a ukončenie účasti spoločníka v SPE. Návrh tiež v článku 23 určuje režim držby vlastných obchodných podielov samotnou SPE a v článku 25 návrhu zakotvuje povinnosť viesť účtovníctvo, ktoré sa riadi predpismi príslušného členského štátu registrovaného sídla SPE.

2.4 ORGÁNY SPE

Na čele SPE má podľa piatej kapitoly návrhu stáť riadiaci orgán, ktorému sú zverené všetky právomoci, ktoré podľa nariadenia alebo spoločenskej zmluvy nevykonávajú spoločníci. Návrh, podobne ako pri SE a SCE, reflektuje existenciu viacerých modelov vnútornej správy obchodných spoločností.

V závislosti od zvolenej štruktúry preto riadiacim orgánom SPE môže byť jeden alebo viacero konateľov, správna rada alebo riadiaci výbor kontrolovaný dozornou radou. Členmi riadiaceho orgánu sa môžu stať len fyzické osoby spôsobilé vykonávať túto funkciu podľa práva členského štátu registrovaného sídla SPE. Navonok SPE zastupujú jeden alebo viacerí členovia riadiaceho orgánu. Spoločenská zmluva môže určiť ich samostatné konanie, ako aj právo delegovať právo zastupovať SPE na iného. Obmedzenie ich právomoci dovnútra spoločnosti neobmedzuje ich právomoci vo vzťahu k tretím osobám, a to ani v prípade ich zverejnenia. K ich povinnostiam patrí konanie v záujme spoločnosti a s odbornou starostlivosťou, pričom sa na ich konanie vzťahuje spoločná a nerozdielna zodpovednosť za

---

³¹ Porov.: čl. 24, čl. 11 a čl. 12 návrhu.

³² Porov.: čl. 6 nariadenia o SCE, čl. 7 nariadenia o SE a čl. 7 návrhu.

³³ Samotný návrh v memorande odkazuje na rozhodnutie vo veci Centros.

³⁴ Porov.: čl. 69 nariadenia o SE a čl. 79 nariadenia o SCE.

³⁵ Porov.: bod 9 preambuly návrhu.

porušenie povinností. Ich zodpovednosť sa pritom riadi právom členského štátu registrovaného sídla spoločnosti.³⁶

Úlohou spoločníkov je uznieť sa väčšinou určenou spoločenskou zmluvou aspoň na oblastiach určených exemplifikatívnym výpočtom v čl. 27 ods. 1 návrhu. Článok tiež určuje, v ktorých prípadoch má ísť o väčšinu kvalifikovanú, tvoriacu nie menej než 2/3 spoločníkov SPE. Spoločníci prijímajú uznesenie na základe návrhu a informácií poskytnutých riadiacim orgánom, pričom na prijatie uznesenia nie je potrebné zvolať valné zhromaždenie. Uznesenia sa zaznamenajú písomne a spoločníci majú právo napadnúť ich v súlade s právom členského štátu. Návrh tiež upravuje činnosť jediného spoločníka, účinnosť uznesení dovnútra SPE a voči tretím osobám, ako aj ich zverejňovanie.³⁷ V článku 28 návrhu sa spoločníkom priznáva právo na informácie. To spočíva v práve byť informovaný a požadovať informácie vzťahujúce sa k činnosti SPE. Odmietnuť takúto žiadosť môže riadiaci orgán len v prípade, že by podnikaniu SPE poskytnutím informácie hrozila vážna ujma. Vo vzťahu k možnosti spoločníkov požadovať prijatie uznesenia alebo odborného stanoviska požaduje návrh v článku 29 ich 5% menšinu.

Snahe o vytvorenie flexibilného a prehľadného modelu vnútornej správy do určitej miery škodí skutočnosť, že príslušné ustanovenia možno vo vzťahu k bežnému užívateľovi hodnotiť ako neprehľadné a zložito formulované.

2.5 PRESUN REGISTROVANÉHO SÍDLA SPE

Často spomínanou výhodou nadnárodných právnych foriem je právna úprava režimu presunu registrovaného sídla spoločnosti bez toho, aby zanikla. V prípade začatia procesov výmazu z príslušného registra, konkurzu, likvidácie a podobných konaní vymenovaných v čl. 35 ods. 2 návrhu SPE stráca možnosť premiestniť svoje registrované sídlo. V prípade iných súdnych alebo správnych konaní začatých pred uskutočnením presunu registrovaného sídla SPE návrh vytvára fikciu, keďže i po uskutočnení presunu registrovaného sídla sa pre účely takýchto konaní SPE bude považovať za obchodnú spoločnosť s registrovaným sídlom v pôvodnom – domácom³⁸ - členskom štáte.

Návrh upravuje i samotný proces presunu registrovaného sídla. Ten stanovuje povinné náležitosti návrhu na presun, ktorý má za úlohu vypracovať riadiaci orgán SPE. Návrh na presun má byť spoločníkom doručený a zverejnený mesiac pred ich hlasovaním. Riadiaci orgán tiež musí vypracovať správu vysvetľujúcu dopady presunu registrovaného sídla pre spoločníkov, zamestnancov a veriteľov. Členské štáty majú povinnosť určiť autoritu kompetentnú na preskúmanie procesu presunu registrovaného sídla a jeho súlad s čl. 36 návrhu. Po jeho preskúmaní osvedčí príslušná autorita korektnosť postupu vydaním potvrdenia. Uvedené potvrdenie, spolu so spoločenskou zmluvou zapisovanou v novom členskom štáte a návrhom po ich schválení spoločníkmi SPE predloží obchodnému registru v novom – hostiteľskom - členskom štáte. Ten ich v stanovenej lehote preskúma a v prípade ich korektnosti SPE zaregistruje, o čom na predpísanom tlačive informuje príslušný orgán

---

³⁶ Porov.: čl. 26 návrhu, čl. 30 – čl. 33 návrhu a čl. 2 ods. 1 písm. d) návrhu.

³⁷ Porov.: čl. 27 ods. 5, ods. 6 a ods. 7 návrhu.

³⁸ Návrh zavádza pojmy domáci a hostiteľský štát. Domácim členským štátom je členský štát, v ktorom má SPE registrované sídlo bezprostredne pred presunom registrovaného sídla. Hostiteľským štátom je členský štát, do ktorého je presúvané registrované sídlo SPE. Porov.: čl. 2 návrhu.

členského štátu pôvodného registrovaného sídla SPE, ktorý po obdržaní tohto tlačiva SPE z obchodného registra domáceho štátu vymaže.

2.6 ÚČASŤ ZAMESTNANCOV

Účasť zamestnancov na riadení SPE je v článku 34 upravená odkazom na pravidlá účasti zamestnancov na riadení spoločnosti v členskom registrovaného sídla SPE. Výnimkou sú ustanovenia článku 38 regulujúce účasť zamestnancov na riadení spoločnosti vo vzťahu k presunu registrovaného sídla SPE. Ten stanovuje, že na túto oblasť sa od okamihu zápisu SPE do obchodného registra nového členského štátu vzťahujú jeho právne predpisy, čo však neplatí, ak legislatíva nového členského štátu v oblasti účasti zamestnancov na riadení spoločnosti neposkytuje aspoň takú mieru účasti ako pôvodný členský štát registrovaného sídla SPE.³⁹ V takomto prípade je manažment SPE povinný začať rokovania so zástupcami zamestnancov. Ak v období 6-tich mesiacov nedôjde k dohode, účasť zamestnancov na riadení SPE sa bude riadiť ustanoveniami právneho poriadku domovského členského štátu, pričom tomu tak ostane až do uzavretia dohody. Odchýlku od základného pravidla obsahuje i čl. 34 ods. 3 návrhu, ktorý vo vzťahu k cezhraničnému splynutiu alebo zlúčeniu dvoch SPE odkazuje na právne predpisy prijaté na vykonanie smernice Európskeho Parlamentu a Rady č. 2005/56.⁴⁰

2.7 INÉ

Predposlednú kapitolu návrhu tvorí časť o transformáciach, spojeniach a zlúčeníach a rozdeleniach SPE, na ktoré sa podľa návrhu má vzťahovať právo členských štátov. Tiež je upravené zrušenie a zánik SPE, ako aj stanovené, že otázky likvidácie, konkurzu a platobnej neschopnosti sa majú riadiť právnym režimom stanoveným v nariadení 1346/2000 o konkurznom konaní a otázky nulity príslušnými ustanoveniami prvej obchodno-právnej smernice.⁴¹ Posledná kapitola s podtitulom „Dodatočné a prechodné ustanovenia“ sa zaoberá otázkami uplatňovania nariadenia, oznamovacích povinností členských štátov a nadobudnutia účinnosti nariadenia. Rovnako ako pri SE a SCE je upravená otázka uvádzania sumy základného imania v štátoch, ktoré neprijali spoločnú menu euro.⁴² Tiež je zavedený mechanizmus prehodnotenia úspešnosti prijatých riešení v podobe čl. 47 návrhu, podľa ktorého má Komisia najneskôr do 30. júna 2015 zhodnotiť používanie nariadenia.⁴³ Účinnosť nariadenia sa navrhuje od 1. júla 2010.

3. ZÁVER

Z návrhu je zrejmé, že v priebehu legislatívneho procesu možno očakávať viaceré diskusie a zmeny v jeho texte. Niektoré, najmä technického charakteru, pomôžu návrhu, iné, ako napríklad diskusia o subsidiarite európskeho práva, by pravdepodobne pomohla všetkým

---

³⁹ Miera účasti sa pritom posudzuje mierou účasti zástupcov zamestnancov v orgánoch spoločnosti. Porov.: čl. 38 ods. 2 a) návrhu.

⁴⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/56/ES z 26. októbra 2005 o cezhraničných zlúčeníach alebo splynutiach kapitálových spoločností.

⁴¹ Porov.: čl. 39 – 41 návrhu.

⁴² Porov.: čl. 42 návrhu a čl. 67 nariadenia o SE a čl. 77 nariadenia o SCE.

⁴³ Porov.: čl. 42 – 48 návrhu.

zúčastneným. Na mieste je však i obava, že viaceré zmeny sa dotknú úspešných riešení reagujúcich na nedávny vývoj, napríklad ustanovení súvisiacich so základným imaním.

Otázku, či očakávať SPE ako úspešnú právnu formu nadnárodnej obchodnej spoločnosti práve pre tieto zmeny možno len zťažka zodpovedať s definitívnou platnosťou. Na druhej strane, vyjasniť jej pozície môže pomôcť i porovnanie riešení nedostatkov, ktoré sú najčastejšie vyčítané iným nadnárodným právnym formám. Často kritizované vysoké základné imanie v prípade SE a SCE bolo v návrhu znížené na symbolickú čiastku. Povaha právnej úpravy označovaná za viacvrstevnú a príliš odlišnú v jednotlivých členských štátoch zaznamenala zmenu v prístupe, čoho dôsledkom bola snaha o redukcii odkazov na právo členských štátov. Po preštudovaní návrhu je zjavné, že možno hovoriť iba o čiastočnom úspechu. Odkazy sú v návrhu prítomné, aj keď je potrebné povedať, že ich významnú časť tvoria ustanovenia skôr technického charakteru a odkazy na právo členských štátov už harmonizované európskou legislatívou. Pozitívom vo vzťahu k často kritizovanej právnej úprave účasti zamestnancov na riadení spoločnosti je, paradoxne vďaka tomu, že odkazuje na národnú právnu úpravu, skutočnosť, že mnohé členské štáty takéto ustanovenia vo vzťahu k viacerým skupinám malých a stredných podnikateľov nemajú. Poskytnutím viacerých modelov organizačnej štruktúry SPE a širokým oprávneniam zvereným spoločníkom pri prijímaní spoločenskej zmluvy sa SPE úspešne snaží o vytvorenie flexibilného rámca jednotnej právnej úpravy. Prehnaným sa v tejto súvislosti nejaví ani tvrdenie o výmene členského štátu na mieste prioritného tvorcu pravidiel spoločníkmi SPE.

Vo všeobecnosti tak pri tomto znení návrhu možno konštatovať, že sa okruh potenciálnych používateľov rapídne zväčšuje a aj napriek úmyslu vytvoriť právnu formu určenú malým a stredným podnikateľom možno očakávať i jej využívanie veľkými spoločnosťami napr. pri tvorbe národných dcérskych spoločností. SPE má tak, napriek oblastiam s pretrvávajúcou problematickou právnou úpravou, oveľa širšie možnosti stať sa prvou skutočne úspešnou nadnárodnou právnou formou.

Literatura:

- De Búrca, G. et al.: EU Law, Text, Cases and Materials, Oxford University Press, 3. vydanie, 2003, 1392, ISBN-13: 978-0199249435.
- Deutsch, S.: Die Europäische Privatgesellschaft am Weg zur supranationalem Rechtsform, Wirtschaftsuniversität Wien, Diplomarbeit, 2008.
- Nariadenie Rady č. 2137/ 85 o európskom zoskupení hospodárskych záujmov.
- Nariadenia Rady č. 1435/2003 o stanovách európskeho družstva.
- Nariadenia o Rady č. 2157/2001 o stanovách európskej spoločnosti.
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/56/ES z 26. októbra 2005 o cezhraničných zlúčeníach alebo splynutiach kapitálových spoločností.
- http://ec.europa.eu/internal_market/company/epc/index_en.htm.
- http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/modern/report_en.pdf.
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0284:FIN:EN:PDF>.

- <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A6-2006-0434+0+DOC+PDF+V0//EN&language=EN>.
- http://ec.europa.eu/internal_market/company/epc/conference_en.htm.
- <http://webstream.ec.europa.eu/scic/markt/080310/day1en-2.wmv>.
- http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/epc/presentations/dekluver_en.pdf.

Kontaktní údaje na autora – email:

lukas.kvockacka@gmail.com